

БҮРЯАД УНЭН

Олонмитын-политическэ газетэ

РСФСР-эй КП-гэй республиканска комитедтэ

Тухайдаа болон агаарын зэргүүдэе бэхжүүлэх талээр Гусиноозёрскийн үндэсний агаарын дүүгдүүдэд тухай асуудал РСФСР-эй Коммунистической партиясыг элэлтэ засадын дээрх Коммунистической коммунистууд бүрдэды бэхжүүлэх талээр РСФСР-эй горкомой зарим тэдэ хэмжээнүүдэе абаашье комисстэй, тэрэ мүнөө үеын эрилтэнүүдэ харюусанай, партианүүд үсөөрнэ, партианэ журам хулаадана, партианэ берилгын ба транспортын предприятиунуудтай партианэ организациин ажал ябуулгада дутуу дундаар гээд рескомой бюро тэмдэглэбэ.

Гадна городской партианэ организациин түрүүшын элжээнэй зорилгонуудай нэгэн гэхэдэ, район дотор хүдөө ажыхын үйлдэбэрилгэе хүгжөөлгын харууанды, тэдэни шийдэхэ хэмжээнүүдэе тодорхойлго болондо, тэрэ тоодо ажакэй эрилэлгын шэнэ туринууды, мал ажалай ба тархан ажалай продукциунууды үйлдэбэрилгэе саашадан дээшлүүлэн, таарха ээргэдэн хүргэхэ талээр хэмжээнүүдэе бэелүүлэн, хүдөөгэйхидтэ социальна ба үйлдэбэрилгын талээр таархайтай арга боломжонууды ололго оролсоно. «Республикада үнгэргэгдээн РСФСР-эй ба РСФСР-эй референдумуудай политическэ дүнгүүд тухай элхдээн бэшгэй үндэһөөр партианэ рескомой бюро тогтоол абаба. Энэ асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой абхан тогтоолы хүтэлбэй болгон, партианэ райкомууд ба горкомууд референдумуудай дүнгүүдэ үгнээгээр шүүбэрилгэн үзэхэ ба үзүшэхэ, тобиолон хэзэ ба саашадан үнгэргэгдэхэ нийтин-политическэ кампаниунуудай үедэ тэдэни хароодаа абаха, ажалла коллективүүдтэ өөрингоо байдалы бэхжүүлэхэ, хүн зоной ажалуудга газаруудта хүдэлмэрээ эдэбхижүүлэхэ, залуушудтай, илангана студентуунууд ба хурагшадтай ябуулагдаад хүдэлмэрин шэнэ онот арганууды бэдэрхэ, ажалшадай ба хүн зоной дунда тухайтэй хүдэлмэри ябуула талээр эхин партианэ организациунууды харуулуулга гээд рескомой бюрогой тогтоол дотор дурдаагадана.

Гадна городской партианэ организациин түрүүшын элжээнэй зорилгонуудай нэгэн гэхэдэ, район дотор хүдөө ажыхын үйлдэбэрилгэе хүгжөөлгын харууанды, тэдэни шийдэхэ хэмжээнүүдэе тодорхойлго болондо, тэрэ тоодо ажакэй эрилэлгын шэнэ туринууды, мал ажалай ба тархан ажалай продукциунууды үйлдэбэрилгэе саашадан дээшлүүлэн, таарха ээргэдэн хүргэхэ талээр хэмжээнүүдэе бэелүүлэн, хүдөөгэйхидтэ социальна ба үйлдэбэрилгын талээр таархайтай арга боломжонууды ололго оролсоно. «Республикада үнгэргэгдээн РСФСР-эй ба РСФСР-эй референдумуудай политическэ дүнгүүд тухай элхдээн бэшгэй үндэһөөр партианэ рескомой бюро тогтоол абаба. Энэ асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой абхан тогтоолы хүтэлбэй болгон, партианэ райкомууд ба горкомууд референдумуудай дүнгүүдэ үгнээгээр шүүбэрилгэн үзэхэ ба үзүшэхэ, тобиолон хэзэ ба саашадан үнгэргэгдэхэ нийтин-политическэ кампаниунуудай үедэ тэдэни хароодаа абаха, ажалла коллективүүдтэ өөрингоо байдалы бэхжүүлэхэ, хүн зоной ажалуудга газаруудта хүдэлмэрээ эдэбхижүүлэхэ, залуушудтай, илангана студентуунууд ба хурагшадтай ябуулагдаад хүдэлмэрин шэнэ онот арганууды бэдэрхэ, ажалшадай ба хүн зоной дунда тухайтэй хүдэлмэри ябуула талээр эхин партианэ организациунууды харуулуулга гээд рескомой бюрогой тогтоол дотор дурдаагадана.

Буряадай ССР-эй Верховно Советэй Тогтоол

РЕСПУБЛИКЫН ХҮН ЗОНИНЕ ЭДЭЭ ХООЛООР ХАНГАХА ТАЛААР ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ БҮРЯАДАЙ ССР-ЭЙ МИНИСТРУУДАЙ СОВЕДЭЙ ТООСООН ТУХАН

Буряадай ССР-эй Верховно Совет Буряадай ССР-эй Министруудай Советэй Түрүүлгэшэ В. Б. Саганов тосоосе шагнажа зооёд, «Республикын хүн зонине 1990 ондо эдэ хоолоор хангалгы хайжаруула талээр хойшоулуулашугай хэмжээнүүд тухай» Буряадай ССР-эй 12-дохи зарлалай Верховно Советэй нэгдэхэ сессин тогтоолой дүүргэлтэе хангаагүй гэжэ тэмдэглэбэ. Республикын хүн зонине эдэ хоолой зүйлүүдээр хангалгы хайжаруула талээр Министруудай Советэй эдэн хэмжээ абхан байбашье, хэрэглэжын дэлгүүр дээрхи байдал хайжаруула зарим эдэ хоолой зүйлүүдээр хангалга улам муудаан байна, нү, маха хартааха, овош болон эдэ хоолой бусад зүйлүүдэе үйлдэбэрилгэе ба худалдаанда гаргаха даабари дүүргэгдээгүй. Тэрэшилэн бусад нотагууднаа асаргадха саахар, ургамалай толон, мөргэрин, агаан, алим жэмсэ, консерва, тахмин болон бусад зүйлүүдээр хангалга хайжаруула.

- 1991 ондо хүн зонине эдэ хоолоор хангалга хайжаруула. Буряадай ССР-эй Верховно Совет икнээ тогтообэ: 1. Республикын хүн зонине эдэ хоолоор хангалгы хайжаруула талээр хэмжээнүүд тухай Буряадай ССР-эй Министруудай Советэй тоосоосе анхаралдаа абаха. 2. Хүн зоной эрилтэнүүдэе хангахын тула продукци үйлдэбэрилгэе дээшлүүлэхэ талээр, хүн бусад нотагууднаа эдэ хоолой зүйлүүдэе худалдаа абаха талээр 1991 ондо нэмэлтэ хэмжээнүүдэе абаашье Буряадай ССР-эй Министруудай Советэй эрилтэ табиха. 3. Министруудай Совете (нүхэр В. Б. Саганов) уялгалжа: 3.1 Хүдөө ажыхын продукци үйлдэбэрилгэе дуратайшуулда, тархадтай болон хамнабарин ажыхинуудта, саад ба огород эрхилжэ дуратай коллективүүдэе газарай участуугы үзэхэ, промышленнаа предприятиунуудта газар талыха, рилготойгоор газарай реформи бэелүүлгэе хурдадха. 3.2 Хүдөө ажыхын продукци буйлуула талээр предприятиунууды, овош болон хартааха хайжаруула, хоолойнууды ашгала талээр даабринууды дүүргэхэ, байгша оной ургаса тархаа хуряаха, амбаерта оруула, болбосоруула буйлуула хэрэгые хангаха. 4. Хүдөөгэй хүн зоной экономическэ, социальна ажалуудай хэрэглэжын ба соёлой эрхэ байдалы горуудуудан байдалтай адли болгохын тула «Россин хүдөө нууриунууды нэгдэн хүгжөөлгэ» гэгэн програмаар хараалагадан даабринууды үнгэргэгдээгүйгоор дүүргэхэнь Буряадай ССР-эй Министруудай Совете, арадай депутатуудай районо Советүүдэе Бурятскагропромсоюзэе, хүдөө нотагуудта тиимэ предприятиунууд ба эмхиунүүдтэ республикын бусад албан зургаунууды уялгалжа.

Буряадай ССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

Хэблэлэй талаар габьяатай рилхэнийн тулоо байгша оной, хойнанай ба удаан саг соо апрелин 26-най Указаар Буряадай ССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй эй Верховно Советэй Президиумэй апрелин 26-най Указар Буряадай номой хэблэлэй ахамад редактор Баторов Ким Михайловичта «Буряадай ССР-эй соёлой» габьяата хүдэлмэригшэ гэгэн хүндэтэ нэрэ ээргэ олгогдобо. Ололдо мэдээлэл тарвагдэ хэрэгсэлнүүдтэ удаан саг соо дэргэдэхи управлений начальшэ үрэ эхэтэйгээр хүдэлмэриг.

ГАШЕГАЙ ШАНГУУДА ХҮРТЭБЭ

Буряадай Журналистуудай холбооной Ярослав Гашегай нэрэмжэтэ шангуудта олгодог комиссин ээлжэтэ засадын болобо. 1991 оной Ярослав Гашегай нэрэмжэтэ шангуудта хүртэбэ: Буряадай ССР-эй Телевидение ба радио-дамжуулгын талээр гүрэнэй комитедтэй телевиденин студийн ахалаха редактор Суарева Наталья Петровна — нигүүлсэхэ сэдэхэлэй телевизионно марфонной (1990 оной мөрт) сценарий бэлдэхэ, тэрэни үнгэргэһэнэй тулоо, Тубэй телевиденидэ дамжуулганууды, «ИКС» видеоаналэй програманууды бэлдэхэ гаргаһанай тулоо; «Молодежь Бурятия» газетин редакциин социальна асуудалуудай таһагай ахалаха корреспондент Фадеева Антонина Александровна — республикын байгалине хамгаалха олонитын хүдөөлөө эмхидхэхэ талээр ябуулан хүдэлмэрин, экологи тухай бэлгэ материалууды толилоной тулоо; «Буряад үзүнэ газетин олонитын хүдэлмэрин ба мэдээлэлэй таһагы дагшша Тогтоо хөөвэ Вера Эрднессена — 30-40 онуудай хамгалла оролон Буряад ороной партианэ ба гүрэнэй ажал ябуу-

САГАЙ ЭРИЛТЭЭР СОНОСХОГДОО

Таряалон болон бэлшээрин үзгээр хурьтэ дээгүүрнэ хайжаруула, буйруу станциунуудар уналха хүдэлмэрэ үргэсөөр абуула.

Байгша оной апрелинэ июнь болотор сабшалан, таряалон, бэлшээрин газарай үржэл хайжаруула габшагай ажалай хоёр харын тухаа хэзэ хүдэлмэрээ республикын хүдөө ажыхынуд тухай сүлөөгэй ажаллажа байна. Загарайн районной «Гигант» колхозой ажалшад таряалан, сабшалангуудта уналха, үзгүүнүүг оруула, энэ жэлдэ баян тула, үбнэ тэжээл абахын тула оролсогтойгоор хүдэлнэ. Тус ажыхын түрүүлгэшэ А. Т. Столицневой манай корреспондент Д. Амголонов уулзажа, хоёрлэдхэн байна.

ТОДО ЗОРИЛГОТОЙ

— Арадай депутатуудай Загарайн райсоветэй баталан абхан шийдэхэбэрин ёһоор, районной промышленнаа предприятиунуудай коллективүүдэй, хүдэлмэришадтэй тосхонуудтэ ажеһуудга зоний саад, огород эрхилхын, дача барихын тула хэдэн ажыхинууднаа гээдэрэ талалагдажа абтада, тэдэрэрт үгтэбэ. Имээ шийдэхэбэри абахын урда тээ мал гектар гээртэй үгтэжэ, 5,3 мянган таряалан, 1,7 мянган гектар бэлшээртэй үгтэжэ. Тимнээ үзлэн газараа хайнаар ундаулуула, үзгүүнүүдэ оруулаха, урданайхнаа бага бэшэ ургаса хуряаха, үбнэ тэжээл абаха зорилго табида.

«ЁГОТОЙЛА МАСТЕР»

Михаил Александрович Новокрещин Хагтын совхоздо аяар 26-жайн жэлтэ токарбөр амжалтаагаар хүдэлжэ абана. Энэ нүхэрнэй ажалнаа хайн мэдэхэ, ёһотой алдан гартай хүн гэбэл, валтуу болохогый. Тэрэ гээл орбо ажал эрхилдэг гэхэ гү, али тракторуудай, автомашинуудай мотооной валнуудые тошилдог, эдэ цилирхинууды мундидэ, эдэ техникын деталууды бэелүүлэн шэнэлдэг шэдэ-баригдэй юм. Ингээд удахагэй энэ совхозой полинууд дээрэ таряалгын агрегатууд гаржа, хайбарайнаа хүдэлмэри эхилжэ гээшэ. Токяр мэргэжилтэй нүхэр Новокрещинэй оролдоогоор эдэ агрегатуудай, тракторуудай олонихын заһебарилгадан байгаа. Хэрэгтэ гараһан олохон деталууды тошилдог, мулнжэ, дахин хэзэ хэрэглэхээр болгоо. Михаил Александрович амаршые кюэм аббал, тэрэнээ хайн шанартайгоор бэлдэдэг заншалтай юм. Амжалтата ажалуудай, автомашинуудай райкомой, арадай депутатуудай районо Советэй гүйсэдэкомой зүгһөө Хүндэлэлэй грамотануудта, үнэтэ бэлгүүдтэ оло дахин хүртэһэн габьяатай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь М. А. Новокрещин. Е. СУРМАЧАЯ фототекст.

Байгша оной апрелинэ июнь болотор сабшалан, таряалон, бэлшээрин газарай үржэл хайжаруула габшагай ажалай хоёр харын тухаа хэзэ хүдэлмэрээ республикын хүдөө ажыхынуд тухай сүлөөгэй ажаллажа байна. Загарайн районной «Гигант» колхозой ажалшад таряалан, сабшалангуудта уналха, үзгүүнүүг оруула, энэ жэлдэ баян тула, үбнэ тэжээл абахын тула оролсогтойгоор хүдэлнэ. Тус ажыхын түрүүлгэшэ А. Т. Столицневой манай корреспондент Д. Амголонов уулзажа, хоёрлэдхэн байна.

Байгша оной апрелинэ июнь болотор сабшалан, таряалон, бэлшээрин газарай үржэл хайжаруула габшагай ажалай хоёр харын тухаа хэзэ хүдэлмэрээ республикын хүдөө ажыхынуд тухай сүлөөгэй ажаллажа байна. Загарайн районной «Гигант» колхозой ажалшад таряалан, сабшалангуудта уналха, үзгүүнүүг оруула, энэ жэлдэ баян тула, үбнэ тэжээл абахын тула оролсогтойгоор хүдэлнэ. Тус ажыхын түрүүлгэшэ А. Т. Столицневой манай корреспондент Д. Амголонов уулзажа, хоёрлэдхэн байна.

АЙЛШАЛНАА БУСАБА

Хальмаг арадай элэте уран зохиолшо, драматург Б. Басанговай 80 жэлэй ойдо зориулагдаһан «Театрай хабар-91» гэгэн театральна коллективүүдтэй, арадай театруудай фестиваль Элиштэ хотодо үнгэргэгдэбэ. Манай республикнаа Хэжэнгын ередэй театр энэ фестивалда айлшаар уригдаһан юм. Уинэй мэдээжэ коллектив аяр холын Бумбин орон руу «Бальжин хатан» гэгэн зүжэг абаашажа харуула. Гэхэтэй хамта Астраханин, Ставрополин, Москвагай театралы коллективүүд, студинууд, хүн Хальмагай республикын арбан төбө арадай театр тус фестивалда хабдаһан байна. Элиштэ хотын харагшад хэжэнгынхидэй зүжэгы тон дүтэ дулаанаар, хани халуунаар уулзажа абаа. Мүн Москваһаа болон бусадь горуудууднаа жүрэн гээшүүд, театральна шүүмжэлгэшэд үндэр сэгнэлтэ үгөө гэжэ тэмдэглэлтэй. Илангана зүжэгэй режиссура, найруулага хайшаагада, оло дахин тэмдэглэдэг гэжэ ололсоно. Д. Эрднессевэй бэшлэн «Бальжин хатан» гэгэн зүжэге! республикын үннэй режиссеруудай нэгэн Е. Я. Санжмитыпова тус театраты табиһан юм гэжэ уншагшадтаа хануула. Тимхэдэ холын айлшад Элиштэ хотын дурасхаалта газаруудуудар, музейнуудтэй, театруудуудар абхан, республикын мэдээжэ хүнүүдээр танилсаһан, уулзаһан байна. Буряад ороние түлөөлэн тус бүлэге Хэжэнгын райгүйсэдкомой соёлой таһагыне дагшша Б. Д. Бадмаев толгойлобо. Б. БОДИЕВ, мнэй корр.

Үглөөдөр—Совет хэвлэлэй үдэр

ҮНЭН ЗҮРХЭНЬӨӨ ОРОЛДОЁЛ!

Совет хэвлэлэй хайндэрэй урда тээ манай корреспондент республикийн агентствын начальни...

— Виталий Иванович, хэвлэл хэлхээ холбоон хоёртой харилсан тухай бөгөнбөр хоёртой үгыт.

— Үгүйлэй үедэ орон доторнай бүхэй юумен худхалдажа, юунышье боложо байһые ойлгохонь бэрхэтэй боло...

— Унгэрэн үе соо республикийн хэлхээ холбооний худхалдмэрилгээд түбэй, республиканска, районунуудай хэдэн зуугаад газета, журналинуудтаа...

хэн. Газета, журнал хэблээд редакцинуудай тала хаража, хэблэл таралсаха ондоо эмхичүүдэй үгэ дээрхээ найн дураараа хэлсээ хэзэ баатэй болонхой байгааби...

— Эрхэ жэлэй хэблэл таралга ямар аргаар хэргээ болонхой!

— 1992 оной хэблээдэ захил хэзэ хэмжээ ябуулга байгша оной августын 1-нээ октябрийн 31 болотор эмхидхэгдэхээр хараалагдана. СССР-эй Хэлхээ холбооний министертство газета, журналинуудтаа захил хэзэ тогтоодомол тээ захил хэзэ байгууланхай. Эндээхэ уламжалал, хэлхээ холбооний худхалдмэрилгээд, газета, журналинуудыг хэблэгшэдтэй хэлсээ баталжа, уншагшадтайгаа дуратай газета, журналинуудыг зохиуула болонхой...

— Виталий Иванович, «Союзпечать» ямар уршалаа агентство болгодог гэсшэби!

— Ажыхагаа шэнэ гуримаар эрхилхэ болонхой үе арга ашатай тухай талынь арга шадалаараа бэдэрхэ баатай болонхой. Тийн байгша оной апрелийн нэгэннээ манай республикийн хэлхээ холбооний управлени болуулагдана. Тэрэнэй орондоо «Союзпечать» гэжэ хэлхээ холбооний ба информатикын түрэнэй предрияти байгуулагдана. Урда тээ байган «Союзпечать» тус предриятиин мэдээдэ үгтэбэ. Энээнээ уламжалал, аппараттай олон тоото худхалдмэрилгээд, илангала «Союзпечать» албантан ехээр хороогодо. Саашаа бидэнэр республиканска «Союзпечать» агентство гэжэ нэрлэгдэхэ болонхой. Эдэ үдэрүүдтэ газета, журнал наймаалдаг зарим киоскунууда хааха баатай болоободы. Тийхэдэмэй «Бурятформаш», «Теплоприбор» заводунуудай хүтэлбэрилгээд бидэнэр тухаламжа болгон, предриятинуудтаа газета, журнал наймаалга худхалдмэрилгээдтэй мүнгэ холлоһинийн хайшвалтай.

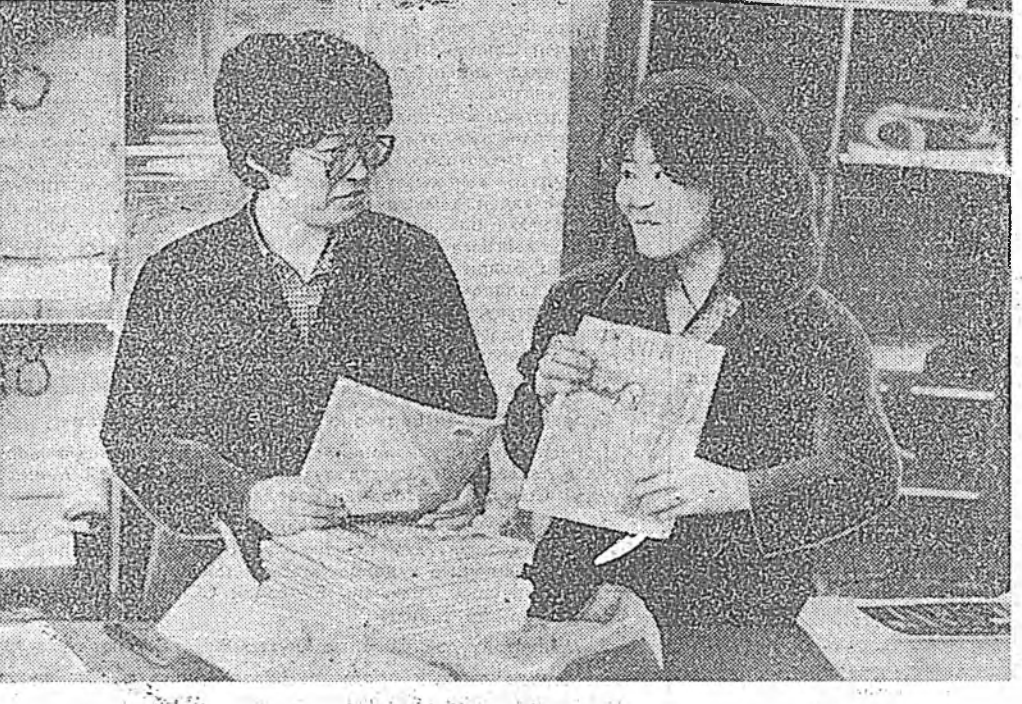
— Хотин киоскунуудта газета, журналинууд ообо-хүбөө хэблээд болоо. Энээнине саашаа ямар гуримаар наймаалаа һаа, найн бэ?

— Ямар гэжэ юун байхаб даа. Саг соогоо абтаагүй гэхэ гү, али һонбөө буураһан хэблээй үлгэдлүүд һарадаа нэгэ удаа шалгалдажа, наймаанһаа болуулагдана. Үгүйлэй үедэ манай Эхэ орондотор шэнэ газетнууд үдэр-нөөдэ үдэртэй олоор мүнхдэлжэ, «Союзпечать» худхалдмэрилгээдтэ ехэ ажал гаргажа эхилһинийн ойлгоотой. Эдэнэй дундаһаа «Бурятия» газетые уншагшад мүнөө дээрэ үсөөнөөр худхалдажа абана. Долоон киосктоо 2, 3 дахин хэблэгдээд тус газетин 7 мянган хэблэ хэрэгшэ болгоо, мүн уншагшадтай дунда суурхайн «Профессиональ» вестник» найнэй хүндээ буураба. Эдэ бүгэдэньөө боложо, хэдэн зуугаад мянган түхэрэй гаргаша хэблэ «Союзпечать» худхалдмэрилгээдтэ хүшэр байдал тохоболдуулан байна. Урдандаа киоскунуудта тами наймаалхандаа, 250 мянгад түхэрэй оршотой байдаг һэмди. Мүнөө болохоодо, транспорт, элэтрийн элшэ хүдээ хэрэгшэһэнэй, баруунга түлөө мүнгэ түлээ болонхой. Тобшолол гэжэ хэлхэ гаргашанууд бидэнэй бүхэй дээрэ бууна ха юм.

Хэблээй болон хэлхээ холбооний худхалдмэрилгээдтэй хайндэрнүүд ойртожо байна. Тиймэһээ али алиндаа ашатай тухай хэрэг бүтээжэ байһан хадаа газета, журналинуудтаа уншасатай, найн болгохо, харин бидэнэр уншагшадтай дунда тэрэние олоор тарахын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдохо ёһотойбди.

Б. ЦЫРМПИЛОВ хоёрлодо хэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: газетно-журналина экспедиции (ГЖЭ) худхалдмэрилгээд рана А.Гексарова, В.Бичирова, Татьяна Иванова, Пурбуева, А. ЦЫРЕНХАПОВАЙ фото.

Анхарап

ОЛОН ЖЭЛДЭ, ҺАЙН ДУРААРАА

Манай газетин нийтлэгдэн гараха хэрэгтэ гүша гаран жэлдэ хубитаа оруулжа ябан худөө бэшгээ Бато Жалсанович Бирбаев апрелийн 24-дэ жара һаа гүйсэбэ. Энэ хүндэрэй Түхэнэй районий Толгойн дунда хургуулида багшалагд юм.

Эдэ олон жэлүүдэй турша соо таһагаргагүйгөөр «Буряад үнэн» зургал болон статьянууды бэшжэ байһан авторнууд олон бэшэ. Тиймэһээ нима үнэн сэхэ худхалдмэрилшэн болон худөө бэшгээдтэ бидэнэй онсо хүндэтэйгөөр, анхараптайгаар хандадаг байһаннай сохон. Редакцинон коллегийн даалгавартай би Толгойн дунда хургуули зориюута ошожо, түрэл коллективтэй хамта энэ хүндээр редакцинтаа зүгһөө амаршалан, Хүндэллэй грамота болон мүнгэн бэлэг бариулаад ерээб.

Онон 25-най үдэр Түхэндэ ехэ дулахан үдэр байгаа. Хэсхэлүүрэмээр, хургуули соо хурбаар ёһололой жагсаал зэр...

лагдаба. хургуулийн директор хүндэр Б. Г. Нелтанов жагсаалай урда гаража, «Сэхээр зогсоотой!» гэжэ захирһанай һүүлдэ ушараа мэдээсэбэ. Толгойн дунда хургуулийн хургагшадтай бэр ёһололой ээлжээтэ бэшэ жагсаал тус хургуулийн ажалай хуралсалтай багша Б. Ж. Бирбаевтай түрөөр 60 жэлэй ойдо зоркуулагдһан байна.

Энэ багшадэ заалгаһан, мүнөө «Восточные Саяны» колхозтой ахмад инженерээр худхалжэ байһан Л. Зарбасов, районий «Саян» газетин таһагые даагш Л. Г. Шаргашинов болон бусад юбиларые халуунаар амаршалжа, гарай бэлэгүүдые бариба.

хургуулийн коридорой ханада «60 наһанай жергал» гэлэн гаршатай томо гэлэн газета бутанайнай анхарап татаа һааб даа. Бато Жалсанович энэ хургуулида тэбхэр 30 жэлдэ худхалһан байна. Энэ үе соо хэблэ олон хургагшадые ажалда дүрхүүлээ, техникескэ

Манай хүдөө бэшгээ

АЖАЛААР ҺУРГАН ХҮМУУЖУУЛЭГШЭ

Бато Жалсанович Бирбаев

хүдөө ажыхын машинануудай механикаар худдөө. Тэрэнһээ гадна, трактористнуудай курса дүүргээд, МТС-тэ слесарна хэрэг заалан юм. Тэрэ гэлһнээ хойшо Бато Жалсанович мүнөөһөө болотоо мэргэжлээ дээшлүүлжэ, хургуулингаа мастерской материално-технической база бэхжүүлхын тула саг үргэлжэ оролдожо байдаг. Тэрэндэ даалгалаһан мастерской (техническа ажалай кабинет) район соогоо зохиимүүдэй нэгэн болонхой.

Багша Б. Ж. Бирбаев хэсхэлээ шадамараар эмхидхээд, тиймэһээ хургагшад хургуулиа хургуулиа дүүргээд, ажэбайдалай үргэн замда гарадаг. Хэдэн жэлэй туршада хуралсалтай ажалай багшээр ажаллаханда, Бато Жалсанович баян дүршэлтэй, эдбхи үүсхэлтэй хүн болонхой байна. Ажал худхалдмэрил тухай СССР-эй Эрдэм хуралсалтай министертвэйн хэблэн гаргадаг национ-методическа «хургуули ба үйлдэбэр»», «СССР-эй эрдэм хуралсал» гэлэн журналуудай хуудалһанууд дээрэ тэрэнэй худхалдмэрил дүй дүршэл тухай бэшгээдэ һэн.

Толгойн хургуулийн хургагшад багшынгаа хүтэлбэрилгээд техникескэ кружоото дуратайгаар ябажа, эдбхи худхалдмэрилүүдые хэдэ юм. Тэдэнэр багшатаа модо ба түмэр хорөөдхэ хөрөөнүүдые, алханууды болон бусад зэр эзмэсүүдые бүтээдэг. Энээнһээ гадна, хургуулидаа жэжэ - божо заһа-берилаһанууды хэдэ. Эндэ үхүүдтэй хоёр бүтээл—модо хорөөдхэ элэктр-хорөө ба түмэр хайшала элэктромеханическа хайша тухай онслоло тэмдэглэлтэй. Эдэ бүтээлүү-

дын техникескэ зохёолгын востоконүүдтэ харагшадтай ахарал ехээр татаһан, мэргэжлээдэй хайшалада хүртэһэн юм. Тийхэдэ Б. Ж. Бирбаев хургуулингаа хургуулингаа, хургуулингаа, хургуулингаа Районийгоо ажалай хуралсалтай багшанаар тэбхэр туршада худхалдмэрилхөө ажалай багшанарта ехэ тухаламжа үзүүлэб.

Б. Ж. Бирбаев 1964—1990 онуудай туршада хэдэ олон трактористнуудыг жоолоодон дүе, мастер-заһабарилгашдыг бэлдэб даа. Тэдэнэй олонхоний түрэл «Восточные Саяны», «Мир» колхозуудтаа ажаллана.

1964—1965 онуудай хуралсалтай жэлүүдтэ Бато Жалсановичай хүтэлбэри догоо хургагшадтай үйлдэбэриний бригада эмхидхэгдэ һэн. 1970 ондоо эмхилжэ Б. Ж. Бирбаев тус бригадыг тэбхэр хургагшадтай худхалдмэрилгээд, тэрэ бригада колхозонийгоо урсаа үргүүлжэ ба хурхаа, үбһэ бэлдэхэ худхалдмэрилд жэл бүри хабаададаг, тухаламсадаг юм. Толгойн хургуулийн үйлдэбэриний бригада район, республика дотор нэгэнтэ бэшэ түрүүлһэн, шонгай хурнуудыг эзлэһэн байха. Тус бригада ажалта тухалаһанайгаа түлөө Бато Жалсанович олон медальнууд, грамотуудуудаар шагнагдай. Тэрэ—ажалай ветеран. Эдбхитэй хүдөө бэшгээ Б. Ж. Бирбаевые 60 жэлэйнь ойнад, элүүр энхэ, зол жоргалтай, залуу үетэндэ дүй дүршэлөө дамжуулжа, хургажа ябахынь, гурвалһаа үшөө улам хүрсэдхэхынь хүсээбди.

В. ХАРТАЕВ. «Саян» газетин худхалдмэрилгээдтэй. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бато Жалсанович Бирбаев. Түхэнэй аймаг.

Амаршалга

Буряадай ССР болон Монгол ороной Сэлэнгэ аймаг хоёр хаян хадхажа һуудаг һэн тула үнн холын түүхэтэ холбоо

ҮРЭЭЛНАЙ ХҮРЭХЭ БОЛТОГОЙ!

барисаатай гэсшэ. Аймагаймнай түб Сүхэ-Баатар хотодо «Сүхэ-Баатарай түг» гэжэ һонин хэблэгдэн гарадаг. Тэрэ һонин уншагшадтай зүгһөө манай «Үнэн» мэтэ аха заха, манда тон дээ болон «Буряад үнэн» газетин редакциин худхалдмэрилгээдые болон олон тоото худхалдмэрилшэн ба худөө бэшгээдтэй хэблэгдэн Хэблээй үдэрөөр — мэргэжлэтэ хайндэрөөртнай маша халуунаар амаршалжа, һайн хайшанын, элүүр энхые хүсэхэ зуураа, булалдуурһантнай бүрилхурдан, бата үгэтнай бүрилхурса болон дэ гэжэ үресе!

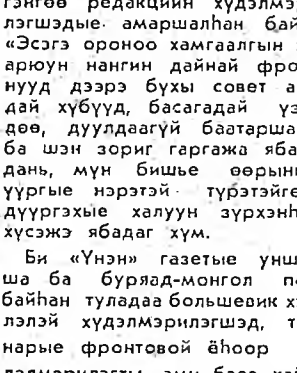
Доржсүрэнгийн Оюунхүү, «Сүхэ-Баатарай түг» газетин редактор.

Advertisement for 'Bur-Mongolian Ynen' newspaper, featuring the title '70 ЖЭЛЭЙ ОЙДО' and the newspaper's name in both Cyrillic and Mongolian.

УНШАГШАДАЙ ЗАХЯА

«Б-М. үнэнэй» худхалдмэрилгээдтэ

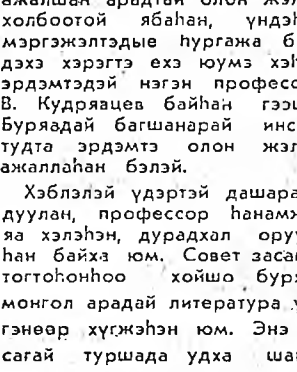
1943 оной май һарын хэблээй үдэртэ зориюула гаргаһан «Буряад-Монгол үнэн» газетин хууданһаа абтаһан буулгабаринуудыг харанат.

Амар мэднэе түрэн Ц. НОМИН Дайлалдажа байгаа

Офицер Цокто Номтсевич Номтсевич дайһаа захяага хүргэһөө редакциин худхалдмэрилгээдые амаршалан байна. «Эсэгэ ороноо амгаалһын энэ ариун һонин дайнай фронтунууд дээрэ бүхэ өмгө арайды хуьүүд, басагадай үзэгдөө, дуудлаагүй баатаршалга ба шэнэ зориг гаргажа ябахэ дан, мүн биһые өөрынгөө үүргые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхые халуун зүрхэнһөө хүсжэ абдаг хүм.

УЛАМ ОЙЛГОСОТОЙ БОЛОХЫЕНЬ ХҮСЭНЭМ

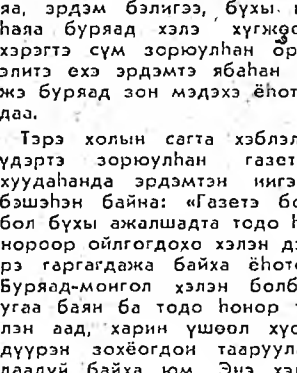

Хэлэнэй культура дэршүүлхэ талада «Үнэнэй» болон

Буряад оронтой, тэрэнэй ажаллан арадай олон жэлдэ холбоотой ябан, үндэһэн мэргэжлэтэдые хургажа бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ юумэ хэблэ эрдэмтэди байһан профессор В. Кудряшев багшан гэсшэ. Буряадай багшанарай институтта эрдэмтэ олон жэлдэ ажаллаһан бэлэй.

Хэблээй үдэртэй дашарамдуулан, профессор һанамжа хэблэн, дурдахал оруулһан байха юм. Совет асагай тогтоһонһоо хойшо бурят-монгол арадай литература үргэөөр хүжэһэн юм. Энэ үе сагай туршада ухда шанарайгаа, хэб мөргөһөө талаһаа урон зохёол нилээдгүй

ГАЗЕТЫН ХҮДЭЛМЭРИ ТУХА

Хэлэнэй культура дэршүүлхэ талада «Үнэнэй» болон

Константин Михайлович Черемисов бүхэ ажал ябуулга, эрдэм бэлгээ, бүхы наһаа буряад хэлэ хүгжөөхэ хэрэгтэ сүм зориюулан бодэ элэгтэ ехэ эрдэмтэ ябанан гэжэ буряад зон мэдэхэ ёһотой даа.

Уншагшын һанамжа

ХҮН БҮХЭНДЭ ТУҮХАТАЙ

Мүнөө сагта хэблээй хүн бүхэндэ тухатай, һонирхолтой бэйхэндэ хэн арасхаб доёл Манай Совет оронине дэлхэй дээрэ эгзэл ехээр уншадаг орон гэдэ һэмнай даа. Шэнэ хэблэ хургалтын орон байдалда хэблэ бүрхы һонирхолтой болоо. Юуһэ гэхэдэ, урдандаа толиогодохонь хомер урдаа хараха «Буряад үнэн» газета, Энэл газетин аши тухаа, газет нотагууды һонирхониды, заримдаа гайхалд болонхой эли. Гэхэдэ хамта хэһнөө һаа, һанамжа дурдахалаа, ажал худхалдмэрилгээд, хонор, гомдол мууларна, амжалта илангала, бээр баясалһаага юунуудай, уншагшадта һонирхолтой байһын тулада газетэдэ бэшгээ, хэблүүлхэ хэрэгтэй гэсшэ.

Хэблэл хадаа ондоо мэдээсэл тараалгын шухлаа эзбэсг хүн. Хүн бүхэн захил хэжэ, түрэхэн жэлэй туршада тэрэние уншахада, айл аймагай, республикийн болон ороной, мүн дэлхэйн алыше газарта боложо байһан үйлэ хэрэгүүды мэдэж абана. Тиймэһээ хэблээй аша туһа сэгнэһэгүй.

Шэнэ олон арғанууды, эрдэм техникын дэбэлтэй, эрдэм хубилһан оршон багдалай дүршэлые, ажалша бүхэриг, үнэн

сэхэ хүнүүдэй аша габынагай сурталые, юрэнхыгөөр хэлхээдэ, шэнэ һонинэй дээние хэблээй хуусор үзэхэдэ, хэдэ һайшаалтай даа. Айхабтар олон хэблэ манай ороной яһатан бүхэн өөрынгөө түрэл хэлэн дээрэ барлажа, олоной дунда тараадаг ха юм. Тэрэ тоодо, манай буряад арадай урдаа хараха «Буряад үнэн» газета, Энэл газетин аши тухаа, газет нотагууды һонирхониды, заримдаа гайхалд болонхой эли. Гэхэдэ хамта хэһнөө һаа, һанамжа дурдахалаа, ажал худхалдмэрилгээд, хонор, гомдол мууларна, амжалта илангала, бээр баясалһаага юунуудай, уншагшадта һонирхолтой байһын тулада газетэдэ бэшгээ, хэблүүлхэ хэрэгтэй гэсшэ.

Хэблэл хадаа ондоо мэдээсэл тараалгын шухлаа эзбэсг хүн. Хүн бүхэн захил хэжэ, түрэхэн жэлэй туршада тэрэние уншахада, айл аймагай, республикийн болон ороной, мүн дэлхэйн алыше газарта боложо байһан үйлэ хэрэгүүды мэдэж абана. Тиймэһээ хэблээй аша туһа сэгнэһэгүй.

Шэнэ олон арғанууды, эрдэм техникын дэбэлтэй, эрдэм хубилһан оршон багдалай дүршэлые, ажалша бүхэриг, үнэн

гаа һонирхоние бүри дээшлүүлнэ. Гэхэдэ хамта газетин хэблэ һонирхолтой боложо бүри захил хэдэ хүнүүдэй үсөөр-һониние ехэл голхорхоор даа. Урдандаа абанга уншадаг зарим үетэмни мүнөө захяла болонхой. Наһатай боложо бүрээ түрэл газеттэе уншахал байгаа. Наһан, оюун ухаан болон доло хоёр нэмээд лэ.

«Буряад үнэн» газетин редакциин худхалдмэрилгээд түрэл хэлхээ хүжөөхын тула сэгнэһэгүй оролдоло гэрлэга, ерээдүйн үетэндэ дамжуулаа уялгаа саг зуурашы мэртадаггүй.

Ингэжэ хэтэ мүнхын хуушархагүй, үмхирхэгүй арадай «ордон» байгуулахын хажуугаар, аһан һайхан оролдосонь хэтын хэтэдэ мүнхэрэй.

Минни нэгэ сасуутан буряад газет үнэсадаггүй аад, «хэлхээ» дутуугүй хэлхээ мэдэхэ гэжэ һайрхэбашы, түгээгэр, лугагар, гэхээр, үнэнгэр гэлэн хүнэй дүрэ, харуулжа шадхагүй байгаа һэн.

ТОЛМИ

Цырен-Ханда ДАР ИБАЗАРОВА

«БАЙГААЛИНН ҺАРУУЛ ЕНДЭР ДЭЭРЭ...»

Этигэхэ хүсэл түрэнэ

Нарай ногооний газарай хүрхэ дэлбэлжэ, Наран оодоо арбайхадан ургахада, Нигүүлсэхэ сэдхэл илаха гэжэ дэлхэйдэ Этигэхэ хүсэл түрэнэ. Холын холонхо эсхир аласе дабажа, Хойрхон ангирга ганганалдан бусахада, Үнэн дуран байдаг гэжэ дэлхэйдэ Этигэхэ хүсэл түрэнэ. Хүлгэн ошодог сагай жала баталжа, Хүүгэн Хэбарай ургы нүдөө нээхэдэ, Ажабайдал мүнхэ гэжэ дэлхэйдэ Этигэхэ хүсэл түрэнэ. Байгаалинн һаруул ендэр дээр хэбарай Булбануурхан зүүдхэлэ шэжинүүлэн хатархада, Дууран байхан буурал отгортой һаргэжэ, Дангынн хүлөөр баглаа мушадые шэдэлэ Тэднэ дулаан ульһанда уяржа, Тэрэнгини эсэгүүд болоод халбаршаба.

Хараасгайнуудай Хэбар бүри энэлшээд, Дабрихтайт уйнадаг урхайгаа захалал һанан, Урсаханшыс гэртэ байгаад, Тооноороо буулан элшысэ залой сэнгэхэ һэм. Шүүрганда унахагүй Шээнэн түншн хангалтад, Шээнэр ходоо шэбүлхэтэ байхал һанан, Хүдэһншыс хүнжээд өроод, Хүхын дуута хүнээр залой элмэхэ һэм. Дэлбэрэн урдаһан

Дашхон голнуудые тэнхээтээдэ, Даамайхан булагай хэтээдэ бурьялхан һанан, һабатай айрһаан амаада, һалбарһан мойһон соо золтой сэнгэхэ һэм, Дайдын бэри хэбарай Зайдаар гүйлгэн эрхээдэ, Байхан гэрээ орхино, Зайхан дуулан хүрэдэг лэ, Дээгүүр элһэн тохориондал, Дэлһн-дэлһн ошоош һаа, Дахин, дахин ноотатгаа Дурдан, дуулан бусахалһи. Хүгжэмдэнэ хэбар хүлһан лимбээр жэмбүүрдэжэ, Жэмбүүрдэнэ, жэгүүртэ шүүбуудаа дүүдана. Эһгээ хайлан Эһгэ байгаалинн уйлахада, Ургынүүд задраад, хүнэй сэдхэл эльбэнэ. Хүсэгдэһгүй хүлгэй дэлһэн утаһатай Хуураар даган хэнийшьеб хурылхадэ, Эрьсэ нэшээд сүлөөрһэн горход харьялана. Эһингүүд инсэгалаад, жэгүүртэ соогүүр тэмэрна. Тарялангай умай соо шыншинс үрлээн задрна. Түмэн амитан. ами орон жаргана, Эргэ нилэн эдэрлэхэдэнэ, Элдэ нилэн отгоргойн Хүдэрһөө наранай хүнүүр шэдлшэнэ. Сэл хүтэ хубшо соогоо хүнүүнд һалая тоолошоно, Сэгэнэ һүниин толон соо гүнһрһан дүхэй уйлаһана... Гүн удхатай хүжэмэһи аялга дэлмистэй, Гэвүүди шүүбуундал юртэмсыс эрьхэе далитай.

Ноёд, хүтэлбэрлэгшэд хуушаараа һууһан заанда гэжэ зон хэлсэдэг. Ережневэй үедэ түшэлгэ зээлһнн номенклатурын ноёд, үнхөөрөөшье, зон хилһнн заанда. Тимэ шэнээр хүтэлбэрлһнн, юу хээ бүтээһнн хүтэлбэрлэгшэды манайше республикада олохогүйт.

Онсо һанамжа

ХҮН ЗАНДАА ҮЛӨӨРЭЙ.

Һайжарһан юумэн угы. Бүрил доройтоһон заандааби. Зай, хүрөө! Эндэ, уйлаад, дуулаад, гэмээрээд, гошоод, бүтээхэ юумэн угы. Иимэ сүбүн сагта хайшан гэжэ амиды мэнэдэ, энэ элүүр үлэхэ, энэ зоболон соогүүр жала гаралсаа тухайгаа боло доко сатнай үнхнэй орожо эрхэнэй бэш гү! «Һамһал сахануур наранһал хааха-нуур» гээд, хара амияа хараад, амандаа улаа балгаад, ноёд һайндай мэдээ юм бээ гэжэ һууха сар халаа. Тэсэбэрин хамгуугаар өөрын оролдолог, эрмэлзэл, урғаша тэгүүлһнн хэригээтэй хэрэгтэй бэш гү! «Үлэн хоолон хүндэ үлгэр ходоо хэрэгтэй» гээд, зарим нүхэдэй хэлэхэдэ, тэрэндэнэ харюу үгэмөөр болодог. Төд «үгүтэй хүн үлгэршэ, үншнн хүн дуушан гэгһнн үгыс энэ һанаа-һа.

Иимэ тулюур туйген бэй-далаа оронһон бүднэр эрээ-дүйн «гэрээтэй һайхан ажаһуу-дал» тухай домоглохо, үлгэр оонтохо зохобод болоһоний бэш аал! Ородууд энэниие «голубые мечты» гэжэ нэрлэдэг. Байдалой мууда гомдохо, үншрһан, хэһээрһнн, үлдүүл-һнн, наншууһан зоние, яһа-танние хайрлажа, үдэшэ, үг-

леошыс гунгитай, уйдхарты дуу татажа, бултадаа дууша болоһоний хая! Энэ ажабайдалтай тамо соогүүр биднэр гарахада, хүн заанда үлэхэ ёһотойд гэгһнн хүсэлэндэ яаха өргөгүй эрхэн-би. Бүри сүхалтай, абери муу-тай, хэрээтэй, хажар болоһоний, Эндэ энэ энээтэйб! Совет обшество түбхнн түрүүндэ эс-мэтэй ааб даа. Хойрдохобор, үгытэй адуу байдал мааньда тохоболдууһан, урдань бидэн-нэй ухаа мэдээгүй магтадаг парти, правительство зэмтэй. Соёл гэгээрэл, демократи гээ-шэнүүдтэ туньшаар, хойро-ла һайнаар мэдэжэ байгаад, амандаа үлэ балганхайнууд һуудаг.

Соёл, уран зохобол гээшэ-мнэй хүниие хүмүүжүүлэхэ, нигүүлсэхэ сэдхэлтэй болго-хо эди шодотэй гэжэ тон һай-наар мэдэнбди... Төд... Сүүбэн хатуу саг эрээ. Үгы-

Һайхан зоболонни хайрлаха, тэднэ туһалха нигүүлсэхэ сэдхэл хаанаһа бин боло-тойб! Үзэл суртал, шажан, һургаалһаа. Дээрэ ахагүй, дорюо дүүгүй болоһон энэ үедэ ямар олон уйдхэр га-шуудал, зоболон эрхэнэй гээ-шэб!

Жаргалдаа һогтон дашуураашад Жэаханшыс зоболонни ойлохогүй. Үргэлжэ гүзээтэ ургуулашад Үлдэжэ даарһаниинд тоохогүй. Өөрынгоо хара амин хараад, гэднэ сэдхалем, улаан гуяа харуулангы ябахаяа тэгүүлһнн заримашуул энэ дэлхэйдэ эхэл һайн ябанад гэгэ һанадаг. Тэрэ буруу нүгэлөө нидөөрөө эрхээ саг эрэнэй гэжэ мэдэг лэ.

Нигүүлсэхэ сэдхэл гээшэ-мнэй юуб! Хүниие хайрладаг мэдэрэл. Эгээл энэднэ хүнэй ёһотой һайхан шэнжэнүүд тү-рэдэг. Ухыбүүдтэ, инналлиуд-та, муу байдалтай хүнүүдтэ мүнһэн танган суугуулагдадаг. Тэрэ тон һайн. Төд тэрэ мүн-гэһэй хайшаа ошониниини олонхи уйрһа мэдэгдээгүй. Зөһөө суглаһан мүнһөөр шоббо архидхархидга, найр-далхархидга ушар бин.

Хүн заандаа үлөөрэй... Ар-бан хара нүгэл хэнгүй, алтан энэ дэлхэй дээрэ ябаа һаа, ямаршыс зоболон, тама, яда-рал гэшысө илажа, дабажа, тэсэжэ гаргахшэ.

Хүн, ши хүн заандаа үлөөрэй. Хүшэр ямаршыс сэгта аһануу-башыс, богдодо, ноёнда һай-дангүй, өөрынгоо хүсэндэ, ша-дабаридэ найдаарайтэй Тэдэ-нэртэ найдажа һууһаар, яба-һаар, хамгаад алдахшэ, ха-ранхы хүмүдэ унахшэ!

Хэдшыс шэрүүн шалгалтада, хашалтада орошоһөө, хүн, ши хүн шэнжээс бг алдартай. Хүн, шамда этгэнбди.

Георгий ДАШАБЫЛОВ, поэт.

Замай тэмдгэлһнэ

ХАРАНУУДАЙ АЛТАН УУРГАЙ

Байгал далайн арада, Эхи-рэд-Булгадай Харанууд гэжэ буряад ногай хургуулин дэлһэн В. Р. Семёнова бин һнн. түүхэтэ оёе үнгэрһнн һарин һүүл багаар өхэ бэлдэхэлтэй-гээр тэмдгэлжэ, энэ хургуу-лида һуран дэгжһэн олон үеын шабинэр, энэ хургуули-да хүдэлһнн наһатаһыс, за-луушыс баһанар үргэн олоо-роо сугларжа, зүрхэ сэдхэл-тэй хүдэлжэ, хургуулингаа түүхэ намтар дурдан, Хара-нуудайгаа хургуулинн хахад зуун жэлэй оёе тэмдгэлһнн хөөрлэдэбэ.

Харануудай хургуули бол-бол Мүрин голон арадахы үү-жам даидыс зээлэн, хэр үг-һаа ажаһуудог буряад арадай үржэлтэй һайхан нотагта юм. Эндэ мүнөө гурбан, дүрбэн зэргэлһнн зуун гүшад акл буряад хургуули һунал соогоо 48 дахин һургаһадаа дүүргүүлэн үдэшһнн байна. Энэ хургуу-лине дүүргэлһнн 760 хүнэй 158-ниниин дээдэ эрдэмтэй боло-һон, 754 һургаһад дүнда эр-дэмтэй тусхай мэргэжлээн болоһон байна. Энэ хургуули дүүргэлһнн дундаһаа нота-гаа суургуулан алдаршһан Найманов, Бидагеев, Берды-мова, Асалханов, Асалханова, Болотова, Бирдымова, Бутха-нов, Андреев, Оножеев гэг-шэд элдэб эрдэмтэй доктор-нууд, кандидатүүд болонхой амжалтатайгаар ажиллажа, энэ нотагайхидай омогорхол бол-һон абана. Тимхэдэ нотаг дээр-ээ, тоонто газартаа суурхан хүдэлжэ ябаһад олон.

Хургуулин оёдо манай Улаан-Үдэ хотондо тэндэ хү-дэлһнн баһанар, һураһан ша-бинэр урваллар ошоо. Тэдн-эй дунда 1938 оһноо 1952

он болотор тэндэ ажиллаһан бэргэша — ветеран В. П. Битуе-ва, дайнай үедэ багшаар хү-анхан тогтоһор 50 жэлэй би тэдэнтэй ошолдохо золтой байгаба. Ушарын хадаа 1931 ондо дурсагдаһа хургуулинн эһнн шатын байхада, баһынн ажалда эльгээгдэжэ, тэндэ түрэлхн хэлэн дээрэнь заа-луушыс хилгэлһэдэй нэгэн боло-һон байгаба. Тэрэ 1931 он бо-лотор Харануудтай хуһбүүдэ ород хэлэн дээрэ заалгаад байгаа бшуу.

Мүнөө энэ хургуулидо тү-рэлхн хэлээ һайнаар шудалжа байдаг байна. Үрэлхн хэл-лэһнн багша Ирина Ервенова Ласкина өхэ хүдэлмэри һонир-холтойгоор бэлүүдэжэ байна. Түрэлхн хэлэһнн һонирхо би-дон орошо шэнжэлэ музей, олон планшэт һонирхон хараа-зэргэлһнн һунал. Харануудай хургуули 70 жнал соогоо 48 дахин һургаһадаа дүүргүүлэн үдэшһнн байна. Энэ хургуу-лине дүүргэлһнн 760 хүнэй 158-ниниин дээдэ эрдэмтэй боло-һон, 754 һургаһад дүнда эр-дэмтэй тусхай мэргэжлээн болоһон байна. Энэ хургуули дүүргэлһнн дундаһаа нота-гаа суургуулан алдаршһан Найманов, Бидагеев, Берды-мова, Асалханов, Асалханова, Болотова, Бирдымова, Бутха-нов, Андреев, Оножеев гэг-шэд элдэб эрдэмтэй доктор-нууд, кандидатүүд болонхой амжалтатайгаар ажиллажа, энэ нотагайхидай омогорхол бол-һон абана. Тимхэдэ нотаг дээр-ээ, тоонто газартаа суурхан хүдэлжэ ябаһад олон.

Хургуулин оёдо манай Улаан-Үдэ хотондо тэндэ хү-дэлһнн баһанар, һураһан ша-бинэр урваллар ошоо. Тэдн-эй дунда 1938 оһноо 1952

таһардаһан нотагаа бусажа эрхэнэй, түрэл гаралаа оло-жо, эсэгнэгээ бууса һэргээжэ байнаһы.

Тэдэнтэй дунда университет дүүргэһнн баһынн мэргэжлэ-тэн нүхэр Васильев олон жэл-дэ хургуулинн директор ху-дэлжэ, коллективэ суургуули-нин байна. Нүхэрһи мун баг-ша, хойр хубуутай, гурбан ба-сагайтай, тэднэ булаа хургуу-линтай, эсэгнэгээ гүлэмэ тоон-то газарта өхэ гэр табинхай, олон малтай хойр автомаши-натай амалһа хүн һууна. Эр-тэ боодоо, газархи ажаллаа хэмэрһинэ, «Ягаа амалшо хүн гэшэбтэй баяжаха хүнэй дор адага шүбэ, үгырхэ хүнэй дорюо булга шөлүүһнн гэжэ үгэ танда таарна ха», — гэд-хэдэм, эсэгнн нимээр ажалда һургаһан юм. Наһан соогоо юушыс үзөөб даа. Муу ходоо хардуулашысб, һайн хүндэ үргүүлэшысб гэжэ хөөрөөд, ажал һуудаһаа дуратайгаар харуулжа, ажалараа үгөө ха-руулаха ёһотойб гэжэ.

Харануудай зон эхэл ажал-та бэрхэ бэлэй. Ямар гообор, сэлбээр барһан гэр бараан байгаа гэшэ һэм! Дайнда не-мцей гозар дээрэ тэдэнтэй барилга харахалаа, «Харануу-дайкн немечэ шэнги бэрхэ-нүүд байгаа даан, — гэжэ һананша һэм.

Энэ оёдо хабаадагшад, ам-хи зургаануудай түлөөлгшэд, тус хургуули дүүргэлһэд ар-баад мүнһэн хушгэр түрүүтэй өхэ мүнһэн бэлэг барилга, һу-ри барилга эхилхыс хүсэб.

Энэ ойн бар Харануудай хургуулинн түхүүш улам шэ-мэлжээ үгэбэ.

Пикто НОМТОЕВ, РСФСР-эй хургуулинн габьяата багша.

Арадай аман үгын абдарһаа

ОНЬОН ҮГЭНҮҮД

Хүшэн хүн мээтэй, Үлгэ бууса нүхэтэй, Алтаты үмдэхэдэ арада халдахагүй, Алтаты эдикэдэ араанда холдахагүй.

Улан түлэһэй ойрон дээрэ, Худа урғай колонь дээрэ, Шамарлажа ябаһаар, Шээнэртэ ябаһаар, Шээнэртэ бү һуу.

МАЛ ТУХАЙ ОНЬОН ҮГЭНҮҮД

Мал — манай баялиг, Түл — тэрэнэй үндһэн. Түлөөр мал хүсхэнэ, Үри хүүгээр ама нэмэнэ.

Түлөөр баяжана, Шүлөөр сэдана, Уйлаһан хүн болохо, Маараһаар мал болохо.

ТААБАРИНУУД

Хүндэ уруу хүхэ шоно гүйбэ, Хүлһөөнь абаад, гозар намшебаб. (Нюһаа нийхэ).

Дулин үбгэн Дүрбэн тээшэ һөлөбшлала. (Гэрэй булан).

Борирдо ботогон боожо үхөө, (Дэлгэлэй тобшр тобшолоо), Далай ламын бүтээһнн

Далан дэбхар пинхууза, (Хэрэй һархинсаг), Жэнжэн хатаржа, Жэгдэ кара тохолоо Гэгэн гээн хатарба. (Түймэр).

(Яруунын айнагай Инсэнтэ нотагай М. Н. АЮШЕВ Д. Б. РАДНАЕВА хойрһон Д. Цы-денпанова 1988 ондо бэшжэ абай).

АРАДАЙ ДУУНУУД

УРАГ ЭЛБЭГН ХЭЭТЭЙНГЭЭ МЭНДЫЕ ДУУЛАЙ

Олон шулуун соо шалгарсан Улаан шулуундай сайханийн бөө, Улад зон соо шалгарсан Ураг эльгэнэй сайханийн бөө.

Сагаан шулуун соо шалгарсан Сахиур шулуундай сайханийн бөө, Сайд ноёд соо шалгарсан Ураг эльгэнэй сайханийн бөө.

Боролжин узуураар жэргэгшэ Булжуухай шубуун, хоорэй, Бултанай дундуур найгагша Манайл абгай, хоорэй, Тэрэнгини узуураар жэргэгшэ Тэхэрхэн булжуухай хоорэй, Тэдэнэй дундуур найгагша Манайл абгай, хоорэй.

Хэрээтэйхэн хээрээрээ Хэтхэн хоно зорие Хэтхэнэй ноёроо сэлмэжэ, Хэтхэнэйгээ мандые дуулсабай, Армагатай хээрээрээ Аһанан хоно зорие, Аһанан ноёгоо сэлмэжэ, Абгайгаа мандые дуулсабай, Төөнтэйхэн зээрлөө Хурдөө ямбада уная, Түр ямба хоёрнай Түбхнэйгэ болтогой, Буйтаһан хээрлөө Еһо ямбада уная, Еһо ямба хоёрнай Түбхнэйгэ болтогой, Хойто хадын саанаһаа Хоршурхажа харагдаа, Хоршорхон домбодын дэжыю Байжа байжа согтоё, Баруун хадын саанаһаа Байгайража харагдаа, Баймахан тогоной архинда Байжа суужа согтоё.

Һайн муу, муухай гоё хо-врыс соо илган хараха ню-дэтэйс, саарһан дээрэ хүрмэн бэлэхэ хурса гуурһатайһнн гэ-жэ байгаад, намбае Буряад оройной булан тохой бүхэдэ уридаг зантай гүбтэ даа. Һүү-лшинтай дондоолгоор — Хэ-жэнгын аймагаар шүүд ябаад эрхэ зуураа, галгүй газарһаа утаан гарадаггүй гэдэгтэл үнэ-зүрхэнөө этигэхэ баатай боло-лобо.

Үйлөө харлаһан, үндэһөө сайһан юумэн болоо даа. Үдэр-тэй тохор хэмээшэ болоо юм абай гүн гэгээ, тимэ бэлэ, харин хэдэн жэлдэ үргэлжэл-жэ байһан хара муухай хул-гай байбэл. Иимэ эюур хонд-гэ гэмээрбэ, гэмшэбэ гэмшэ-бэ гэжэ болоо һаантай, хэлэ-хэ хэлэтэй, харюусаха харюу-тай хүни. Ушарын гэгэдэ, нёдондо Буряад ССР-эй арадай депутатуудта

раг хубүүдэй нэгэн Хэжэнгэ-н ойн байна гэжэ омогор-хон ябадаг байһан аад, һя-уэлэй муухай юумэ дуулажа, залда гэшөөд һуунаб. Юун бо-лоо, яага хүмшн гэгэһтай гэгэһи. Тэдэ тэрэ бэрхэ эмшнн, үмсын мал хулуунга үүсэлдэ, гүрэнэй машина байнаа гэжэ город абашажа, махьнэй гү-рэндэ тушаалдаг байгаа юм ха.

Нюуса хулгайлоод нотагтам-най олон болоод гэжэ хэжэн-гэрэһин хэлсэдэг һнн. Хээрэ

дадуудыс дэбжүүлгын боложо байха үедэ Хэжэнгын айма-гай болончин ахамд ачаадай орлошо, хүүгэдэй эмшэ Б. Д. Цыренжаповай кандидатур нэр-лэгдһнн байгаа. «Буряад үншнн гэгэһин 1980 оной февраль гэгэһин соо хэлбэлдһнн нэгэ но-һара соо хэлбэлдһнн Д. Жур-митовагай тэрэн тухай бэш-һнн зурагалал һонирхон ун-шахадаа, «СССР-эй элүүрыс хамгаалгын отличник» алдартай болоһон тэрэ араг нотаг му-гай байбэл. Иимэ эюур хонд-гэ гэмээрбэ, гэмшэбэ гэмшэ-бэ гэжэ болоо һаантай, хэлэ-хэ хэлэтэй, харюусаха харюу-тай хүни. Ушарын гэгэдэ, нёдондо Буряад ССР-эй арадай депутатуудта

сэхэ юумэнь тэрэл болоһон-хой байна бшуу.

Хулгайшадый хоггүйгеор үгы болохо саг, богдоод үзэхэдэ, үдэл хаш даа. Эд бараанай, эдөө хоолой үнэ сэнгэй үн-дэр болоһон ушар нэгэ

тушаал, хэлэхэдэ, юрэдөөл бэ-лэн даа. Бодомжлоодо — гойтай.

Тэдэ Хэжэнгэдэ юундэ са-гаан халаадтайшуулай дундо-һаа хулгайшад гараһаа һана-наб! Нёдондой дураларда Дээдэ — Хэжэнгын уацкосо болончин ахамд ачар нимэ юумэндэ һэмэлгэдээ, хэдэн һара хаалтатай һуужа гараа гэлсэгшэ. Ямар ушараар элдэ-һнн байгаа юм, бү мэдэе. Ха-рин энэ хүнниин баһал гар-сандаха юм гү. Зүгөөр гэм-тэ муу муухай абдалуундыс орхино болохогүй бшуу даа! Нүхэдэ, эдээршыс тархи дээрэ гараха ёһотойбди. Хэһэн ээ-мээс хүн бүхэнэй элдэдэг бо-лоо һаа: үнэн зүб гэгэһнн ман-дахэ юм.

Сэпэлма

Гомбожапова

ШЭБЭРТЭМНИ

Түрэл нотаг Шэбэртэмни, Түрлэн үхибүүдэйнай гүлэмта Улаан хаданһи. Энэ жаргалай эһин гүлэмта

Эхэ эсгым үгы нотаг, Шэбэртэмни, Сэдхэл зүрхын дуудан һэргээдэг Сэбэр аршаанта Заган Баабаймни Сэсэн басагад, бэлиттэ хубүүдэ Сэхэ хүтэлдэг үлы нотаг, Шэбэртэмни, Дууша — поэт ажалша хубүүдээрээ Дуулин Буряадтаа сууда гаралхай, Түмэр жэлүүдтэ нинжэ мэгтүүлшч, Түрлэн нотаг, мичин, Шэбэрт.

ЗАХААМИН ГЭЖЭ НЭРЭ ХААНАБҮАА БИИ БОЛООБ?

Манай республикын эгээл нонин түүхэтэй, байхан байгаалтай, баян дэлгэр хизаар нутагуудай нэгэн хадаа Захаамин район болоно. Тус район Эдэ мурээтэй, тэрээнд шудхан ородог Далахай, Харацай голнуудай эрээр нэмжнэн 15 мянган дурбалжин километр тала дайда эзэлдэг. Ажаауудаг хүн зононгшоошье тоогоор байдаг түүрүү-хууринуудай нэгье эзэлдэг гэж гү, али 39 мянга гаран хүн эндэ ажаауудаг.

Мүнөө үеин Захаамин районий газары хүүнүүд XVII зуун жэлд эзэлж эхилэн юм. Энээн тухай гэршлэн түүхэтэ документууд үгы. Тимжээ эндэхи наһатэй хүүнүүдэй хөөрэдгэй ёһоор. Захаамин газар дайдаа хэр угһаа үндээн эвчи, бурлад яһатанһаа гадна, зөөж эрлэн ородууд ажаауудаг байгаа. Бэхижээ Монголһоо, Байгал далайн баруун эрөөнэ эрлэн бурладууд эндэ тогтонжонон түүхэтэй. «Сайн хаанай самаргаанай, Бонито хаанай басаргаанай» үедэ гэх гү, али Монголой Сайн-Ноён хаан баруун Джунгарин хун тайжа Галдан Бонито хоёрой хоорондо дайлагда байха үедэ олон бурладууд иишэ зөөж эрлэн юм.

Хятадай мүнөө үеин баруун-урда захы XVII зуун жэлэй 30-аад онуудһаа XVIII зуун жэлэй тэ болотор Джунгарин феодальна хаан түрээ эзэлдэг байгаа. Джунгарин хун тайжа Галдан 1673 ондо Халха-Монгол руу дайгаар оронон юм. Галдан тайжийн сэргээшд Тува шадархи газары дайлаха абаад, тагнуушдынь 1667 ондо «из-за Камни» гэх гү, али Сахан уулын саанһаа бурлад тала дайдаа хүржэ эрлэн юм гэж М. Н. Богданов «Бурядад түүхын очеркүүд» гэхэн ном дотороо бэшлэн байдаг. Тэрэ үе саһаа хойшо эндэхи газар дайда Захаамин гэж нэрлэгдэдэг болоо. хах. Имагтал энэ довтолгын үеэр Джунгар угсаатанай зарим монголүүд Захааминда ажаауухаар үлэлэн юм.

Хүүлээрэ Монголһоо үшөө сартуул, атаган изагүүртэн зөөж эрлэн намтартай. Сэсэн-Хаанай мэдэлдэ байһан сартуулнууд XVII зуун жэлэй 60-аад онуудһаа, харин Сайн-Ноён хаанай захиргаанда байһан атаган угсаатан 80-аад онуудһаа Захаамин тала дайдаа ажааууа эхилээ. Гадна Джунгарин сэргээшдэй Халха-Монгодо довтолгоо байха үедэ хоондоор угсаатан хооргоо бурлад ороноо бусажа, олонхын Захааминда тогтонжонон юм гэж үлгэр домогһоо мэдэжэ абанабди. Энэл түүхэтэ үе соогуур Бурядад баруун субиһаа—Түнхэнөө, Алайрһаа, мүн бусад нутагуудһаа олон бурладууд эржэ, Захаамин газар дээрэ ажабайдалаа түхээрэн юм гэжэ.

Тимжээ эвчи яһатан, наһатэйшуулай хөөрэдгэй ёһоор, Захаамин руу Түнхэнөө, Байгал далайн эрөөнэ XII зуун жэлэй һуул багаар зөөж эрлэн түүхэтэй. Тэдэнэр гансал агнури хэдэг байгаа— хаш. Хамингад ехэ зууршалга хэжэ, Екатерина II гэгшлээ Хамар дабаан дээрүүр агнаха эржэ олгонон онсо тусгаар үнэмшлэг абажа, ондоо яһанай аргүүшадые нэрлэгдэһэн гэгэртэ огто оруулашагуй һэн.

Харин ородууд хайхан гээд эндэ байражааб гэхэдэ, Түбэй Россин элдэб гүбэрнүүдхээ хилэ харууһалхаа эрлэн хасагууд эндэ үлэлэн юм.

1727 ондо Ород гүрэнэй Хитад оронтой Бурин хэлсээ баталһанай һүүлээр Монголой хилэ сахиха журам шагдаагдандаан байна. Тимжээ ород сэргээш, хасагууд, мүн бурядууд болон эвчиһүүдэй дружинанууд хамтаран хилэ харууһалгад һэн. Зөөж эрлэн ородуудһаа бурхадгэдэһэн Харацай, Хаминин, Цахирай, Модон-Хулэй болон бусад хасаг харуулууд эмхидхэгдэһэн байна.

Тимжээ Ангарһаа, Алайрһаа, Түнхэнөө, Джунгаринһаа, Халха-Монголһоо, Астраханһаа, Уралһаа үг узууртай хүүнүүд мүнөө үеин Захаамин райондо ажааунаа гэхэдэ, огто алдуу болохогүй.

Б. ДОРЖИЕВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

ЭДЭБХИТЭД УРМАСУУЛАГДАБА

Үнгэрэгшэ жэлэй октябрь һарада районий ажалшдад дунда газет, журнал захилгын үедэ «Баргажанай үнэн» газетин редакция тусхай конкурс соносох һэн. Тимжээ районий газетэ олоор тараһан почталһон, хэлхээ холбоной огтоленин хүтэлбэрилэгшэд урмашуулагдаха гэж хэлэгдэһэн байгаа.

Совет хэблэлэй үдэрэй урда тээхэнэ тус газетин редакция конкурс дун гаргаа. Хэлхээ холбоной Баян-Голой огтоленин почталһон Т. А. Бидева, Хойто дугай электриванбайн худалдаришлалша, нийтийн түлөөлөгшэ Г. А. Галин хэлхээ холбоной Улаанай огтоленин начальник Е. Е. Черных гэгшэд райононгоо газетэ олоор тараһанайгаа түлөө редакциян мүнэн шанда хүртээ.

Мүн ууган буряад хэлэн дээрэ гарадаг «Баргажан» газетин хэбсэргальты уншагшдад дунда олоор таража шадан хэлхээ холбоной Баян-Голой огтоленин начальник Е. М. Буриновада тусхай мүнэн шан барюулагдаа.

М. АБИДУЕВА,
хүдөө бэшгээш.

Волейбол

БЭЛЭДХЭЛ БАЙНТАЙ БАЙБА

Хүүргин түмэр хэрэгсэлүүдэй заводой совет-спортивнай комплекс соо һүүлэй үедэ нонирхо тагала олон тоото мурьсоонууд үнгэрэгдэдэг болоо гэшэ. Энэһе, удаа Улаан-Үдэ хотын предприятия, эмхи зургаануудай физкультурна коллективүүд, спортын бүлгүүд сулгаржа, волейболлоор түрүүшын фестиваль үнгэрэгдэ.

Улаан-Үдэ хотын промь-шленна предприятияудай физкультурна коллективүүдэй дунда фестиваль үнгэрэгшэ тухай үүсхэл хүүргин түмэр хэрэгсэлүүдэй заводой хүтэлбэрилэгшэд гаргажа, мурьсоондэ шалгаргашдэе урмашуулаха мүнэг номолһон байгаа. Тимжээ энэ нааданда эршүүлэй 10, эхээрүүдэй 4, спортын ветерануудай гурбан команда хабардаба— гэж мурьсоонэй ахмад судья, республикэска категориин судья А. А. Корнаков хөөрбэ.

Хэдэ үдэрэй туршда үргэлжлэн нааданда эхэрнүүдэй дундаһаа хэлхээ-холбоо-

ной электротехникумэй, гадар трикотаж хубсаанай фабрикын, мах-консерван комбинатад, мурьсоо эмхидхэгшэ заводой команданууд бэлэдхэл хайнтай байһанаа харуулга. Илангала түгээхэлэй мурьсоонэй болохоод, түрүүшын хоёр командын дунда ёһотой шалгар тугалдаан болоо. Эдэрэй хэргэ—гадар трикотаж хубсаанай фабрикын эхэрнүүд республикэ соогоо эрхим командануудай нэгэн гэжэ тодоронхой. Харин техникумэй басагад хуралсалай команда-нуудай дундаһаа хоёрдохой гурбадаху һуури эзэлжэ гарадаг, түгээ бэлэдхэлэй команда юм, фабрикын сулуулагч-дамал командын гэгшүүд республикын волейболлой ветеран Людмила Гулько, доктологшо Татьяна Сазонова болон бусад хайнаар наадажа, шухала очконуудэ абана. Тимжээ эдэрнэр техникумэй командэ 2-дохой гэгшэн тоотойгоор илэжа, түрүү һуури эзэлхынгэ хажуугаар заводой хүтэлбэрилэгшэдэй мурьсоондэ табиһан мүнэн.

ЭЗРАГ — Дээрэ: мурьсоондэ түрүү һуури эзэлһэн гадар трикотаж хубсаанай фабрикын команда. Авторай фото.

БАЯРАЙ ҮГЭНҮҮД

Хүршэ Монголой Арадай Республикһаа табан эмшинше «Целинхийн» совхозэй директор С. Д. Байнаражаа урла һэн. Тэдэнэр эрэн саасу, үбшэнгизинэ үзэжэ, зүгээр хадха, бариха, ханажа гэхэ мэтэ аргануудһаа эмхиджэ эхилээ.

Донид Абидева, Жанса Бальжинмаев болон бусад үбшэнгэд хүүлэлэн аргадаа ханган.

Районий тосхонуудһаа гадна, Шатын областһоо хүүнүүд олоороо өөжжэ аргалуулаа.

Гэртэ байгаад аргалуулаха арга олгон директортэ, аргалант Монголой эмшэдтэ зурхайн халуун баяр совхозой хид хүртээ.

Эдэ эмшэдэй хожом арга шадалаараа эржэ байгаа һаань, аятай бэлэй. Ажаахын хид тэдэниин дахинаа эрхэһонь урижа үдэшөө һэн.

Е. АНДЫКОВА.

Бонистур эйран

СУББОТО, 4 НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 9.00—Шэнэ ноинной албан. 9.20—Ритмическэ гимнастика. 9.50—Мультифильм. 10.00—Эртэ үглөөнөө. 11.00—Эсэгэ орондоо алба хэжэ. 12.00—Үглөөнэй наада зугаанай дамжуулга. 12.30—«Аяншалгагшад клуб». 14.00—Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд. 15.00—Хүгжэмтэ кино. 15.30—Гүрэнэй хамгаалагда байһынь гэршлэн документ. 16.00—Шэнэ ноинной албан. 16.15—Прагын архивай ноусанууд. 17.30—«Дуун тухай дурсгал». 18.00—Хожойгээр дэлхэн чемпионат. Түгээхэлэй бүлэгэй командануудай мүн.

ХӨРӨДӨХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 9.00—Зарядка зогсогты. 9.15—«Ой, Днепр», Днепро. Баримтата фильм. 10.10—Мультифильм. 10.30—«Плюс одиннадцатый»—видеоканал. 14.00—Уласхоорондын шэнжлэл. 15.00—«Хан харилсаан»—видеоканал. 18.30—«Эхшүүлдэ мультифильмүүд». 19.15—«Киносерпантин». 1-дэхи дубль. 21.00—«Амгалан ноирсогты». Багаршүүл! 21.15—«Киносерпантин». 2-дохой дубль. 22.00—Время. 22.35—«Киносерпантин». 3-дэхи дубль.

ВОСКРЕСЕНИ, 5 ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 7.30—«Углөө». 10.00—«Деловой нурьер» гэг-

шэн дамжуулга. 10.20—«Спортлотогей» тираж. 10.35—«Звездобой» уран найханай фильм. 1-дэхи, 2-дохой сери. 13.00—Шэнэ ноинной албан. 16.15—«Время свиданий»—уран найханай фильм. 17.30—«Абьяс шунгалтай хүүнүүд тухай». 17.35—«Экхи, аба бидэ гурбан». 18.05—Мультифильм. 18.15—Яахадэй искусствын уран бэлитгэжэ ба гүрэнэй Н. Осиповой нэрэмжэтэ ород арадай, академическэ хоорой концерт. 19.15—«Деловой нурьер» гэгшэн дамжуулга. 19.30—Шэнэ ноинной албан. 19.45—«Тревога земли Чернобыльской»—баримтата фильм. 20.15—«Агаарай долгондоо хүржэ». 20.50—«Адвокат»-3 сериэтэй уран найханай фильм. 22.00—Время. 22.45—Хронограф. 23.00—Европийн дуннай конкурс. Италияда дамжуулагдаха. 02.00—Уласхоорондын шэнэ ноин.

Щелковидени

МАЙН 6-һаа 12 ХҮРЭТЭР

Понедельник, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 7.30—Углөө. 10.00—Экономикин талаар шэнжлэл. 10.20—«Адвокат»-3 сериэтэй уран найханай фильм. 1-дэхи сери. 11.30—Концерт. 12.30—Футболлой шэнжлэл. 13.00—Шэнэ ноинной албан. 13.15—«Открыой шактулку»—баримтата фильм. 13.40—«Много голосов»—один мирэй гэгшэн дамжуулга. 14.10—Шарманкаар наададаг аха дүүнэр Амартан. 16.00—«Возвращение Олмеса»—уран найханай фильм. 17.05—Абьяс шунгалтай хүүнүүд тухай. 17.20—Хүгжэмтэ дамжуулга. 18.20—Францик де-парм өрөөртэй концерт. 19.15—СССР-эй ГИИ-гай Главна управлениин начальнай орлогшо В. Г. Ишутинтай хоорлодоон. 19.30—Шэнэ ноинной албан. 19.45—Япондоо долгоруу ажа байгуулагдаба. 20.30—Уран шүлэгэй долгон дээрэ. 20.35—Экономикин талаар шэнжлэл. 20.50—«Адвокат» 3 сериэтэй уран найханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00—Время. 22.45—«Возвращение Олмеса»—уран найханай фильм. 17.05—Абьяс шунгалтай хүүнүүд тухай. 17.20—Хүгжэмтэ дамжуулга. 18.20

—Францик де-парм өрөөртэй концерт. 19.15—СССР-эй ГИИ-гай Главна управлениин начальнай орлогшо В. Г. Ишутинтай хоорлодоон. 19.30—Шэнэ ноинной албан. 19.45—Япондоо долгоруу ажа байгуулагдаба. 20.30—Уран шүлэгэй долгон дээрэ. 20.35—Экономикин талаар шэнжлэл. 20.50—«Адвокат» 3 сериэтэй уран найханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00—Время. 22.45—«Возвращение Олмеса»—уран найханай фильм. 17.05—Абьяс шунгалтай хүүнүүд тухай. 17.20—Хүгжэмтэ дамжуулга. 18.20

сильөө. 02.15—Уласхоорондын шэнэ ноин. ХӨРӨДӨХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 8.00—Углөө. 9.15—Харгышны далайда. 9.35, 10.35—Түүхэ. 9-дэхи класс. 10.05—Итальян хэлэн. 11.05—Ород хэлэн. 11.35, 12.40—Астроном. 11-дэхи класс. 12.05—Адам Смеддей мүнэн зөөри. 13.10—«Дин Турбиних»-3 сериэтэй уран найханай фильм. 2-дохой сери. 14.25—«Берегите тепло Шуру»—баримтата фильм. Бурядад телевидени. 17.30—Киносер. 17.50—«Человек, после чело-

вохэ» — Сирма Байгал. 19.10—«Ажалууна бичиг» Ябаган сэргээш, наанаандаа ороно Уран зурааша В. Уулзалга. 20.55—Июда ноирсогты. 21.15—Баримтата кинофильм. 22.45—«Война»—уран найханай фильм. 24.00—СССР-эй чемпионт. [Москва]—«Деловой

Вторник, 7

РАДИОГОЙ ҮДЭР ХЭЛХЭЭ ХОЛБООНОЙ БҮХИЙ ХУДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ХАЙНДЭР НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 7.30—«Углөө». 10.00—Шухала асуудалаар репортаж. 10.20—«Адвокат»-3 сериэтэй уран найханай фильм. 2-дохой сери. 11.30—«Яйцо динозавра»—баримтата фильм. 12.00—Хүгжэмтэ дамжуулга. 13.00—Шэнэ ноинной албан. 13.15—Хүгжэмтэ хүгжэмтэ клуб. 13.50—Улигата альбом. 14.15—Мультифильмүүд. 16.00—«Моя жена — бабушка» уран найханай фильм. 17.05

— В. Шостакович. Камерна симфония. 17.30—«О тех, кто помнит» — баримтата фильм. 18.00—Рок-хэзшэл. 19.00—Сэргээш албатады социальнэ талаар хамгаалха асуудал тухай. 19.30—Шэнэ ноинной албан. 19.45—«Адвокат»-3 сериэтэй уран найханай фильм. 2-дохой, 3-дахой сери. 22.00—Время. 22.45—«Вид» дурдадха. 23.45—Литературно-урган найханай «Угэ» программа. 01.15—Уласхоорондын шэнэ ноин. 01.30—Баримтата фильм. ХӨРӨДӨХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 9.00—Углөөнэй гимнастика. 9.15—Константин

Батюшков. 9.35, 10.35—Хүгжэмтэ. 7-дохой класс. 9.05, 11.05—«Француз хэлэн». 11.35, 12.35—Түүхэ. 7-дохой класс. 12.05—«Бурда Моден» дурдадха. 13.05—«Дин Турбиних»-3 сериэтэй уран найханай фильм. 3-дахой сери. 14.05—Ваннуверникс ба Мосисовскэ намерна хооронууд дуулаха. 14.55—Ритмическэ гимнастикна. 15.25—«В лесу под Каляйной»-3 сериэтэй уран найханай фильм. 1-дэхи сери. Бурядад телевидени. 17.25—«Последний шанс» — баримтата фильм. Экономикайн талаар «Пульс» видеоканал. 17.55—Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд. Туйлагдаһан бодомжонууд тухай. 19.15—«Война»—уран найханай фильм. 24.00—СССР-эй чемпионт. [Москва]—«Деловой

БҮХ гүүд. Туйлагдаһан бодомжонууд тухай. 19.15—«Война»—уран найханай фильм. 24.00—СССР-эй чемпионт. [Москва]—«Деловой

Среда, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 7.30—«Углөө». 10.00—«Деловой нурьер» дамжуулга. 10.15—«Адвокат»-3 сериэтэй уран найханай фильм. 3-дахой сери. 11.20—Мультифильм. 11.30—Литературно-урган найханай «Угэ» программа. 12.00—Шэнэ ноинной албан. 12.15—Рок-хэзшэл. 16.00—Уран найханай богонин фильмүүд. 16.20—Хүгжэмтэ дамжуулга. 17.20—«Василиса Прекрасная» — үхибүүдтэ фильм. 18.45—Эхэрнээ бэдэрэгшэ.

19.00—П. И. Чайковский. «Спящая красавица» балетдээ концертэ сюитэ. 19.30—Шэнэ ноинной албан. 19.45—«16-тай ба тэрэнээ» дээш наһатэй шуудлаа. 20.30—Ород арадай дуунууд. 20.45—«Харин пикируучиско болж бардиршикна» уран найханай фильм. 22.00—Время. 22.45—Агаарай долгондоо хүгжэмтэ. 02.45—Эстрада дамжуулга. «Дүжиргээ үргэдэгшэ» гэгшэн дамжуулгын хуудануудаар. ХӨРӨДӨХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Углөөнэй гимнастикна. 9.15—«Бегежин Барнардан» дурдадха. 9.35, 10.35—Хүгжэмтэ. 3-дахой класс. 10.05, 11.05—«Мемч хэлэн». 11.35, 12.35—«Бурда Моден» дурдадха. 13.05—«В небесах под Коселем»-3 сериэтэй уран найханай фильм. 1-дэхи сери. Бурядад телевидени. 17.25—«Последний шанс» — баримтата фильм. Экономикайн талаар «Пульс» видеоканал. 17.55—Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд.

дайнда сооги хун зонон Илалтын байрагшдагшан дунда мурьсоондоо хэбсэргальты уншагшдад дунда олоор таража шадан хэлхээ холбоной Баян-Голой огтоленин начальник Е. М. Буриновада тусхай мүнэн шан барюулагдаа.

Четверг, 9

1941—1945 ОНУУДАЙ ЭСЭГЭ ОРОНОО ХАМГААЛГЫН АГУУХЭ ДАЙНДА СОВЕТ АРАДАЙ ИЛАЛТЫН ХАЙНДЭР НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 9.00—«Абьяс мурьсоондэ» баримтата фильм. 9.25—«Действуй» үгэрнүүдэ һэн. 9.50—Эсэгэ орондоо хамгаалгын Агууэхэ дайнда хабардагшад. Москвагай хоор. 10.35—«Маршал Жуков. Страницы биографии» — баримтата фильм. 12.00—Мультифильм. 12.20—«Завтра будет день хороший» — баримтата фильм. 12.55—Нэгэ зурхайг түүхэнэ [А. Микронев ба А.

Палаинов сатирын театрат]. 14.00—Бүхы хүүнүүд иридэг дуратай. 14.45—«Два бойца» уран найханай фильм. 16.00—«Илагшад». 17.00—Мүнөө-дэр — Илалтын хайндэр. 17.15—«Дуун тухай дурсгал» нэриб. 17.55—Мультифильм. 18.05—«Наздыш, гарьонш» Телевизор харагшадэй бэшгүүдээр. 19.50—Фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ алданан уншагшад гэгшэлтэ дурасхаалда. Минута соо дуугай байла. 20.10—Фотоконкурс. 20.15—«Солдаты» уран найханай фильм. 22.00—Время. 22.45—

Солдат дуунай фестиваль. 01.15—Баримтата фильм. ХӨРӨДӨХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 9.00—Углөөнэй гимнастикна. 9.15—«Бегежин Барнардан» дурдадха. 9.35, 10.35—Хүгжэмтэ. 3-дахой класс. 10.05, 11.05—«Мемч хэлэн». 11.35, 12.35—«Бурда Моден» дурдадха. 13.05—«В небесах под Коселем»-3 сериэтэй уран найханай фильм. 1-дэхи сери. Бурядад телевидени. 17.25—«Последний шанс» — баримтата фильм. Экономикайн талаар «Пульс» видеоканал. 17.55—Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд.

дайнда сооги хун зонон Илалтын байрагшдагшан дунда мурьсоондоо хэбсэргальты уншагшдад дунда олоор таража шадан хэлхээ холбоной Баян-Голой огтоленин начальник Е. М. Буриновада тусхай мүнэн шан барюулагдаа.

Пятница, 10

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 7.30—СССР-эй арадуудай дуу, хатар. 8.00—Ритмическэ гимнастика. 8.30—Улигата альбом. 9.15—«Маян сава». 9.45—Молдовын гүрэнэй арадай хатарай «Жюк» ансамблиин концерт. 10.20—Мультифильм. 10.50—«Миноно» үхибүүдтэ фильм. 12.00—Углөөнэй орон. 13.00—«Бурда Моден» дурдадха. 13.30—А. Н. Островский. «Правда хороша, а счастье лучше». ССР Союзай гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүүжэ. 16.00—Шэнэ ноинной албан. 16.15—«Алапаш класкында уран зохиолэй дамжуулга. 17.15—Ренессанс. «Шуунын деня». 19.00—Уласхоорондын шэнжлэл. 19.45—Мультифильм. 20.05—«Караван любви»-София Ротаругай хабардагшадтай фильм-концерт. 20.40—«Спасефумурай» уран найханай фильм. 22.00—Время. 22.45—«Вид» дамжуулга. 01.20—Джазай һуни.

ХӨРӨДӨХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 9.00—Углөөнэй гимнастикна. 9.15—Сэргээш фотокорреспондентүүдэй байхан А. В. Устиновтай, М. И. «Красный вино Робедь»-«Роска». 10.50—«Лети, журавлик»—үхибүүдтэ фильм. 12.05—С. Алексеевич. «У войны не женское лицо». Омский гүрэнэй драмын академическэ театрай фильм-зүүжэ. 14.00—Сэргээш дуу, хатарай «Слава России» ансамблиин концерт. 15.00—«Поэт и война» — баримтата фильм. 15.50—Лидия Руслановогай дурасхаала кон-

церт. 17.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 17.25—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 17.40—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 17.55—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 18.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 18.25—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 18.40—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 18.55—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 19.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 19.25—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 19.40—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 19.55—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 20.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 20.25—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 20.40—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 20.55—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 21.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 21.25—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 21.40—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 21.55—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 22.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 22.25—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 22.40—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 22.55—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 23.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 23.25—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 23.40—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 23.55—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 24.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 24.25—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 24.40—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 24.55—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 25.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 25.25—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 25.40—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 25.55—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 26.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 26.25—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 26.40—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 26.55—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 27.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 27.25—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 27.40—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 27.55—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 28.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 28.25—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 28.40—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 28.55—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 29.10—«Война» уран найханай фильм. 2-дохой сери. 29.25—«Война»